

Uitdagingen en ontwikkelingen in het spoorbrugbeheer

Ron van der Zwan

Systeemmanager Civiele constructies
ProRail Asset Management

Bruggen Festival 2025

ProRail

Verbindt. Verbetert. Verduurzaamt.

Uitdagingen en ontwikkelingen in het spoorbrugbeheer

Basis kwaliteitsniveau
Duurzaamheid
Einde technische levensduur
Digital twin
Oplopende kosten
Kennisborging
Data gedreven werken
Aantoonbaar constructief veilig
Klimaatadaptie
Conditie buiten bekend?
Degeneratie houten paalfundaties
Inspecteren met drones
Data niet op orde
Duurzaam beton
Hergebruik materialen

Inhoud presentatie

1. Het spoorbruggenareaal
2. Toelating treinmaterieel en constructieve veiligheid
3. Houten paalfundaties
4. Datagedreven werken
5. Levensduur van spoorbruggen
6. Huidig inzicht van de renovatie- en vervangingsopgave

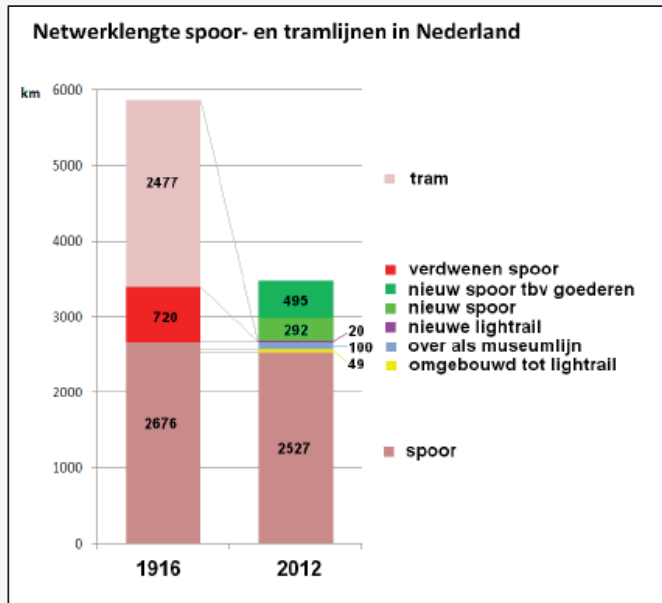

1. Het spoorbruggenareaal

Bruggen Festival 2025

Ontwikkeling spoorwegnet

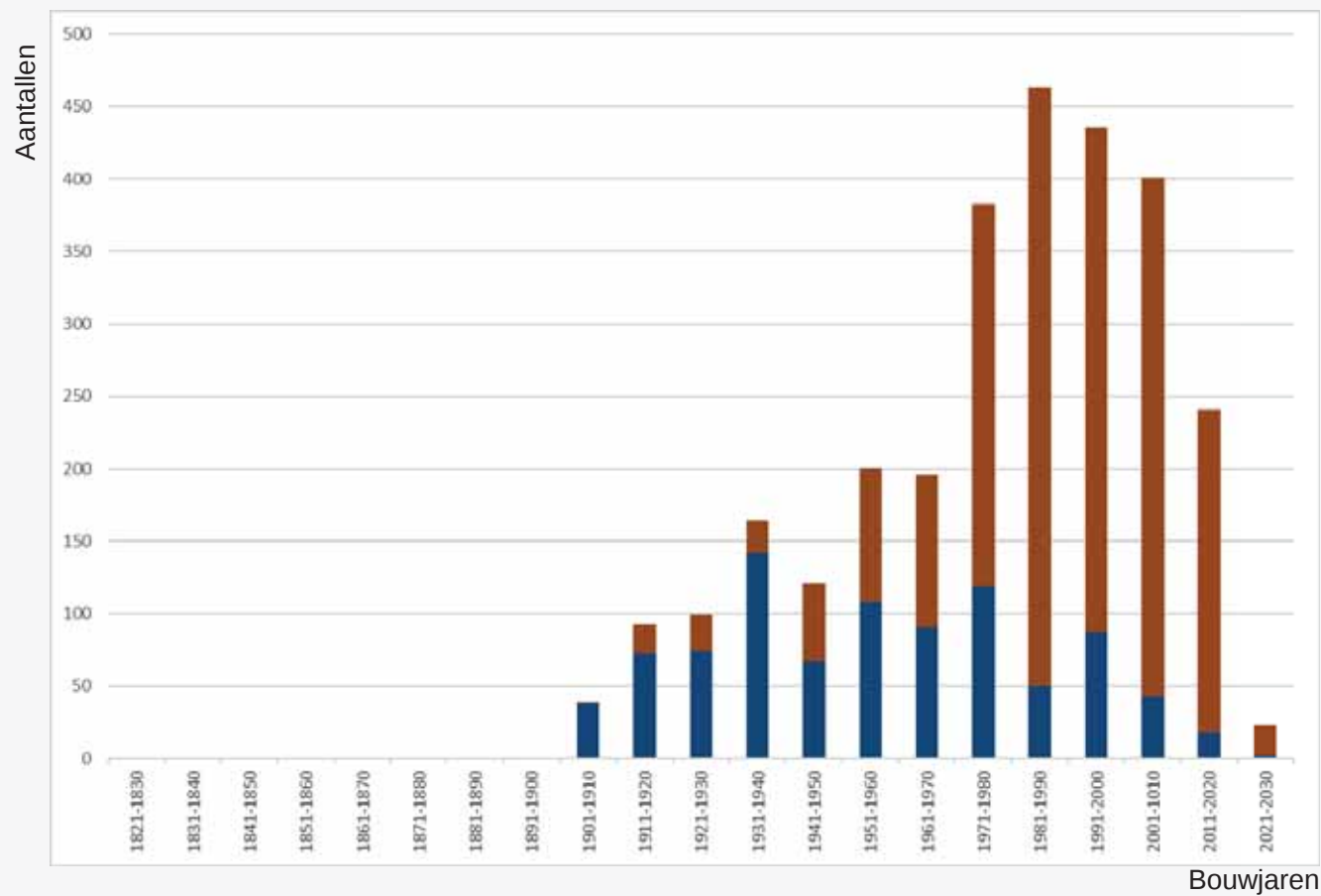

Kijken naar het verleden

Spoorviaduct Zijlweg Haarlem
Bouwjaar 1904

Bouwjaren en aantallen (1)

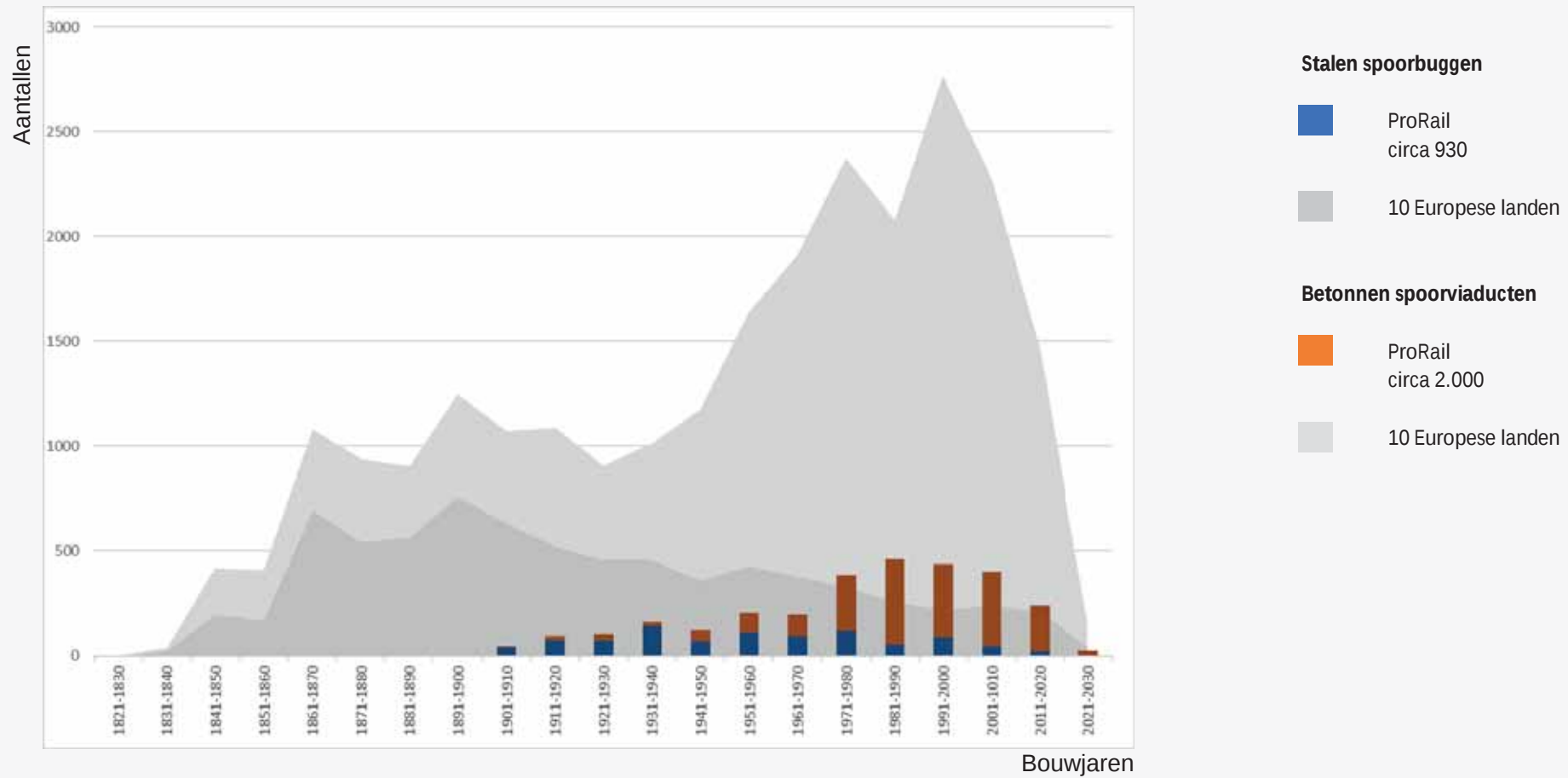
Stalen spoorbuggen

ProRail
circa 930

Betonnen spoorviaducten

ProRail
circa 2.000

Bouwjaren en aantallen (2)

Aanleg, uitbreiding en herstel

Spoorbruggen over de Waal bij Zaltbommel

1865 Eerste aanleg

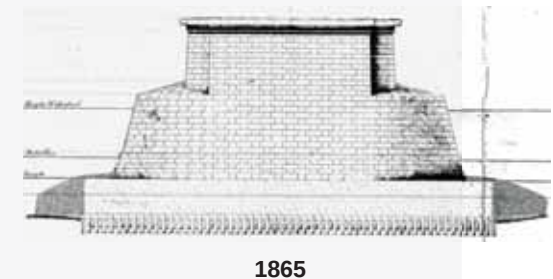
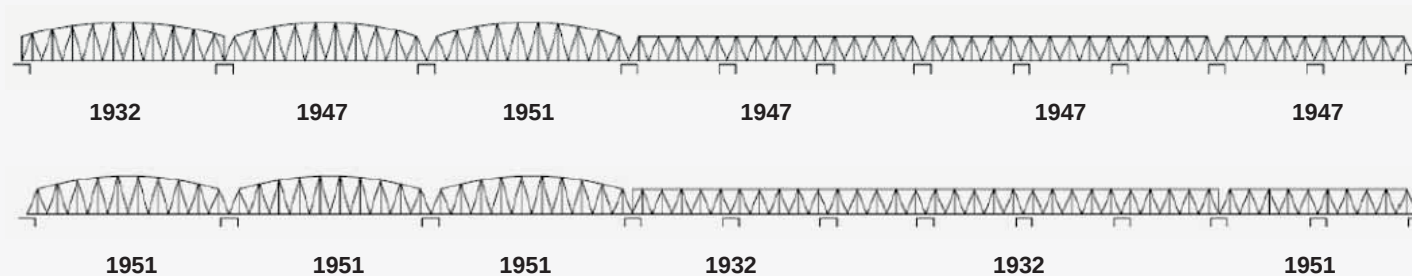
1933 Tweede spoor

1940 en 1944 Vernielingen

Huidige situatie

1865

Voorzichtigheid met nieuwe technieken/ontwikkelingen

Voorbeeld: van geklonken naar gelaste constructies

		1950	1960	1970	1980	1990	2000	2010
Samengestelde profielen	Geklonken of gebout							
	Gelast							
Schotten / verstijvingen	Geklonken of gebout							
	Combinatie gebout en gelast							
	Gelast							
Verbindingen	Geklonken of gebout							
	Gelast							

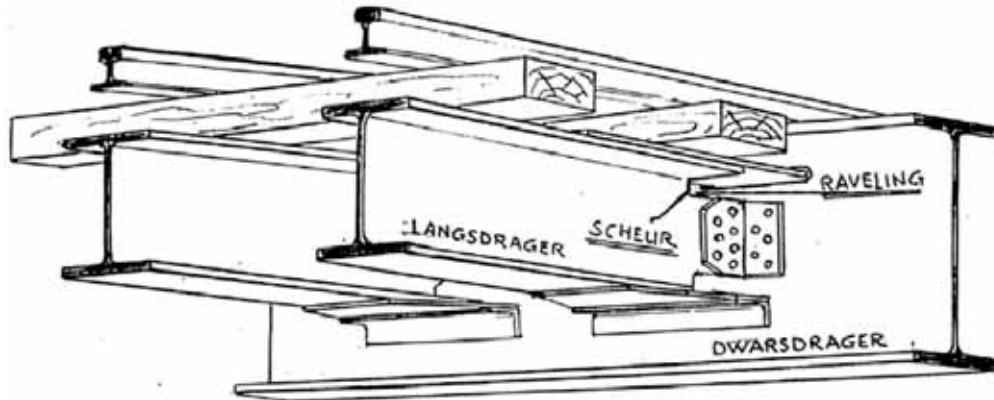
Geheel geklonken (1920)

Liggers gelast en verbindingen gebout (1982)

Geheel gelast (2010)

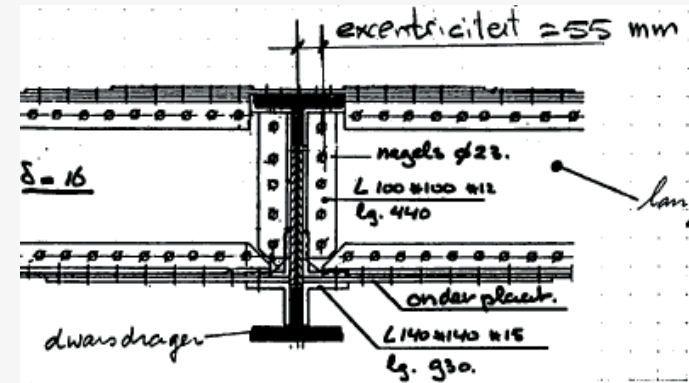

Aansluiting dwarsdrager met langsdrajer – Scheurvorming in raveling

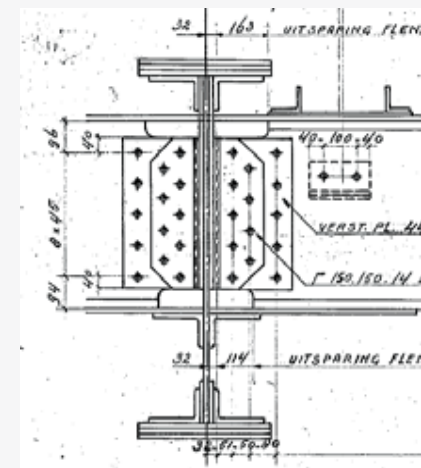

Bruggen Festival 2025

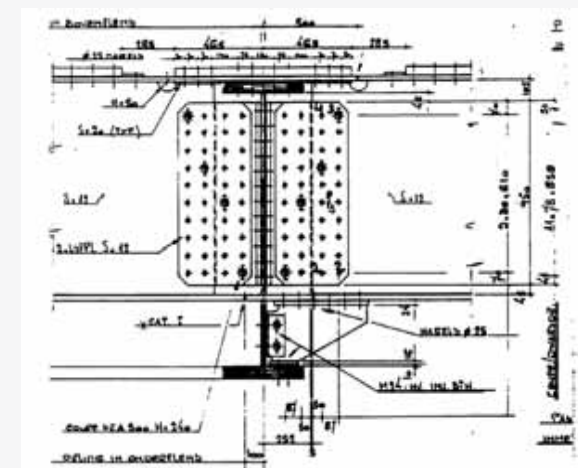
Doorontwikkeling

Detail jaren 20 vorige eeuw

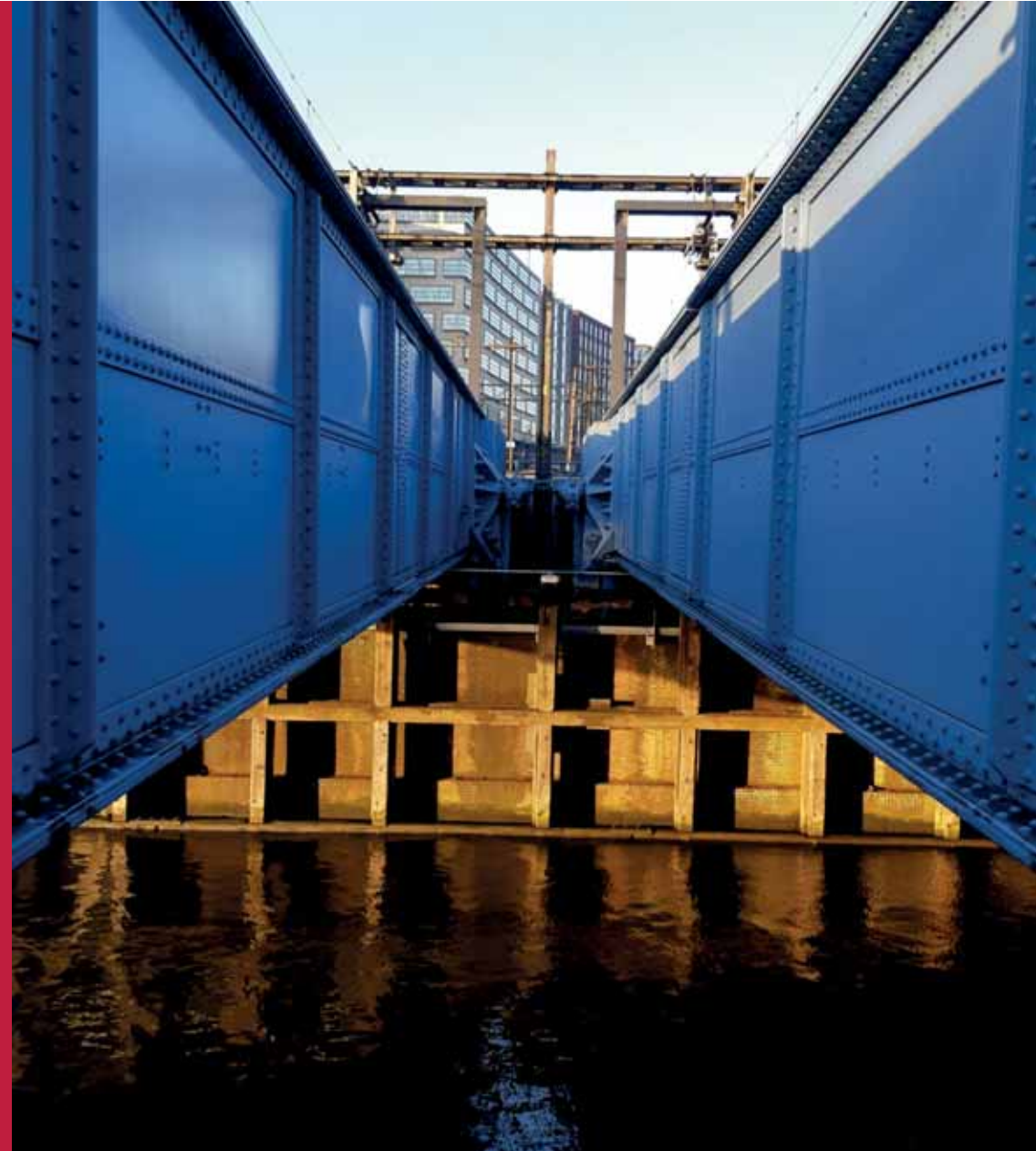

Detail jaren 40 vorige eeuw

Detail jaren 70 vorige eeuw

2. Toelating treinmaterieel en constructieve veiligheid

Netwerkverklaring 2025

Baanvakcategoriën

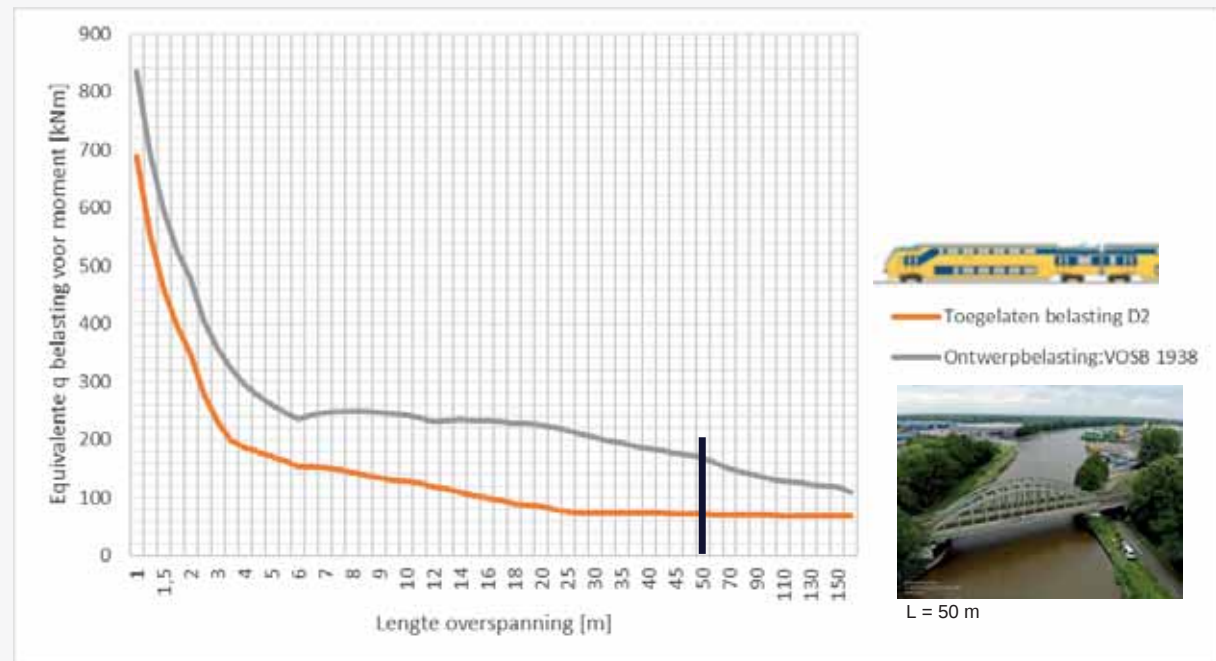
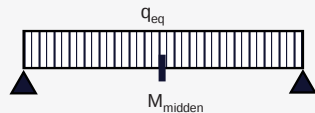

Referentie wagon	Aslast [t]	Geometrische kenmerken	Massa per lengte-eenheid [t/m]
C2	20,0		6,4
D2	22,5		6,4
D4	22,5		8,0
E5	25,0		8,8

Norm NEN-EN 15528

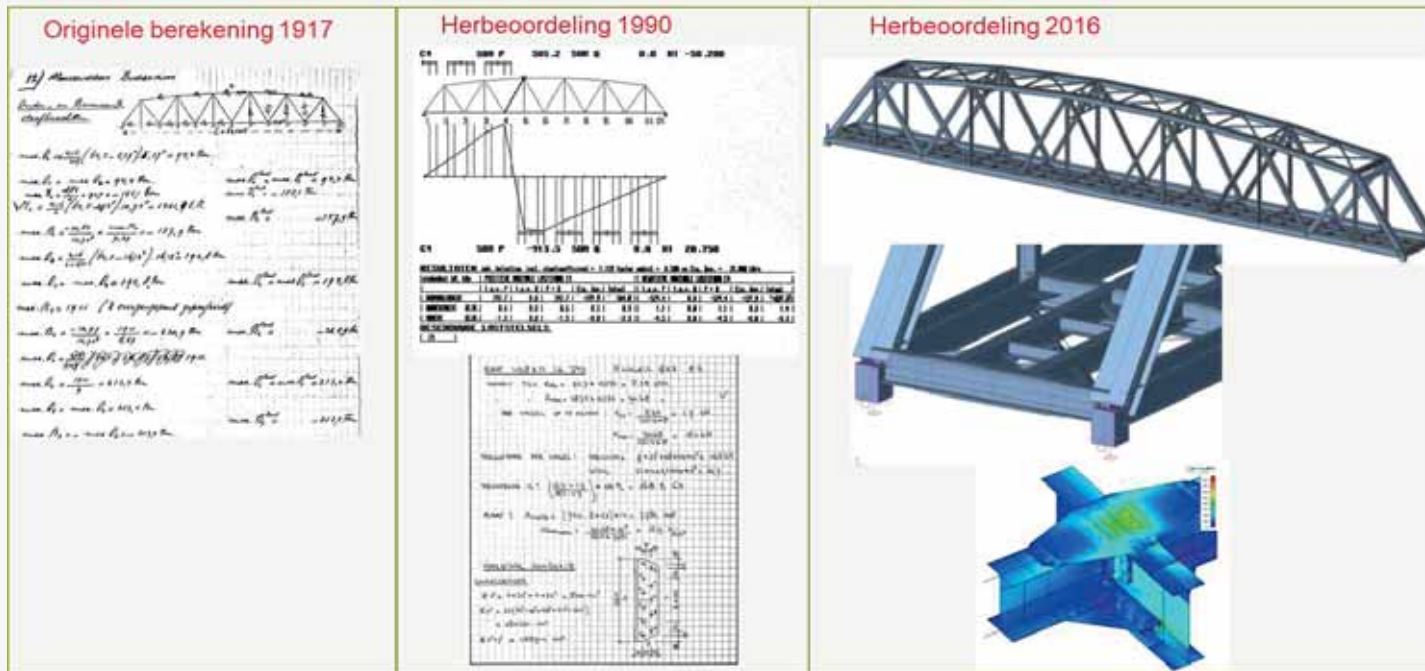
Ontwerpbelastingen, baanvakcategoriën en treinbelastingen

Ontwerpnorm	Aslast [t]	Massa per lengte-eenheid [t/m]
VSB 1917	-	6,6 – 40,0
VOSB 1938	24,0	8,0
VBS 1947	27,0	6,4
VOSB 1963	25,0	8,0
NEN 6706 1995	27,5	8,8
Eurocode	30,25	9,7

Het vergelijken van equivalente belastingen geeft inzicht, maar geeft geen volledig uitsluitsel over de constructieve veiligheid van de spoorbrug!

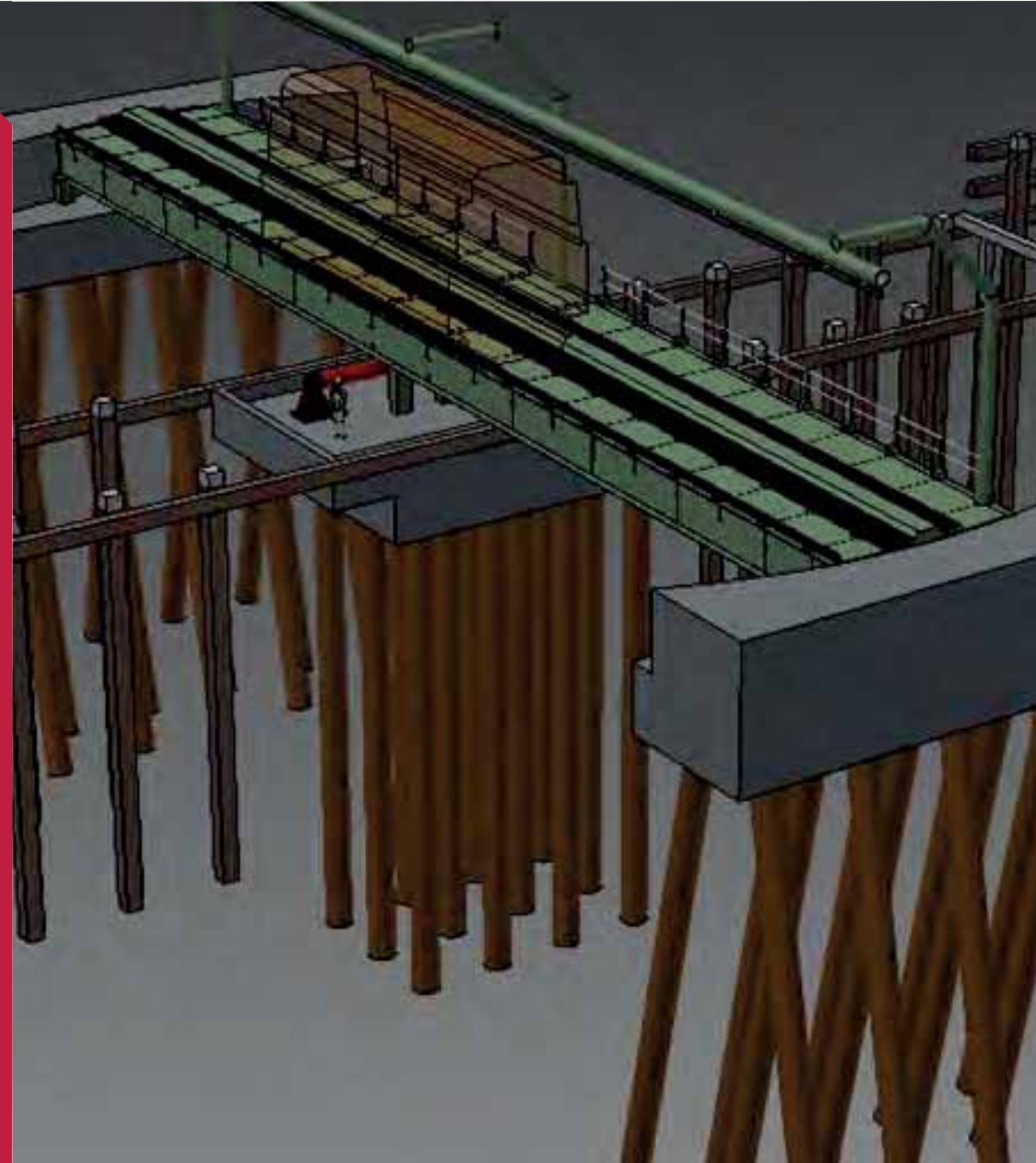
Aantonen constructieve veiligheid

Uitvoeren herbeoordeling volgens NEN-8700 serie:

- Aanleiding (geen berekening aanwezig, leeftijd, hogere baanclassificatie, ..);
- Volgorde herbeoordeling a.d.h.v. prioritering.

3. Houten paalfundaties

Houten paalfundaties

Degeneratie hout door aantasting

- Staatsspoor: eiken palen;
- HIJSM: grenen palen.

Voorbeelden van degeneratie bij de pijlers van de Spaarnebrug en de draaibrug over Gouwe bij Alphen aan de Rijn,

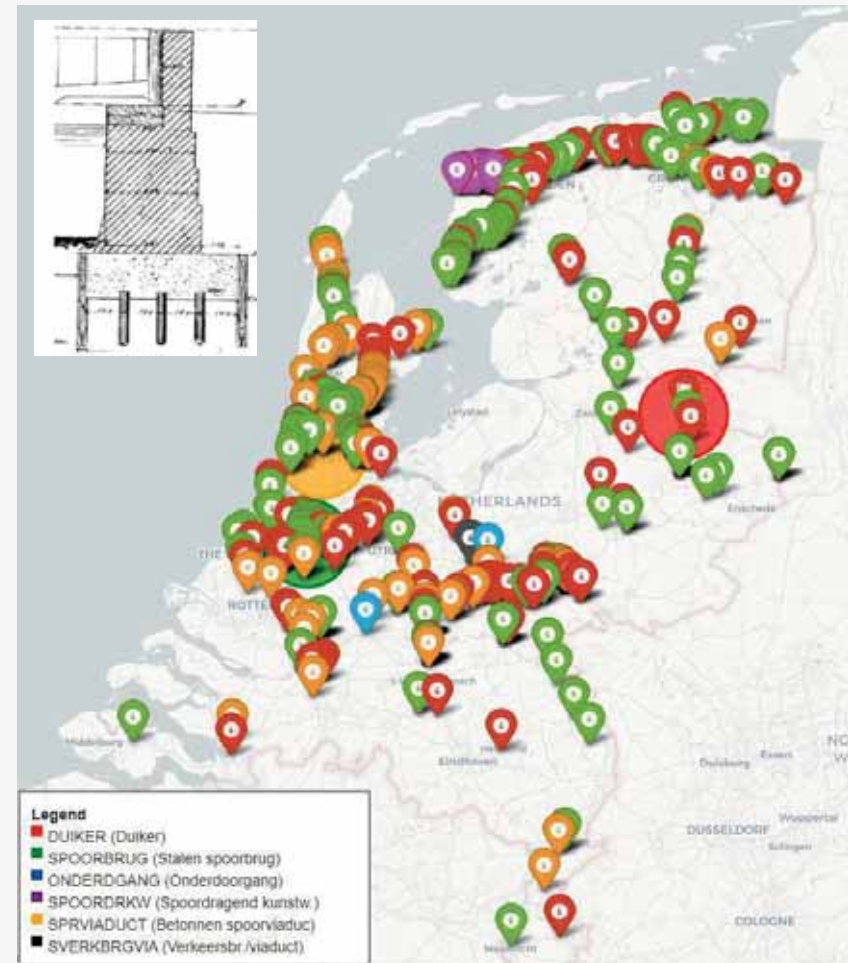
Vervangen pijler Spaarnebrug

Kespen Spaarnebrug

Onderzoek naar risico-locaties.

Bruggen Festival 2025

Overzicht kunstwerken met houten paalfundaties

4. Datagedreven werken

Bruggen Festival 2025

Datagedreven werken

65 Beweegbare spoorbruggen

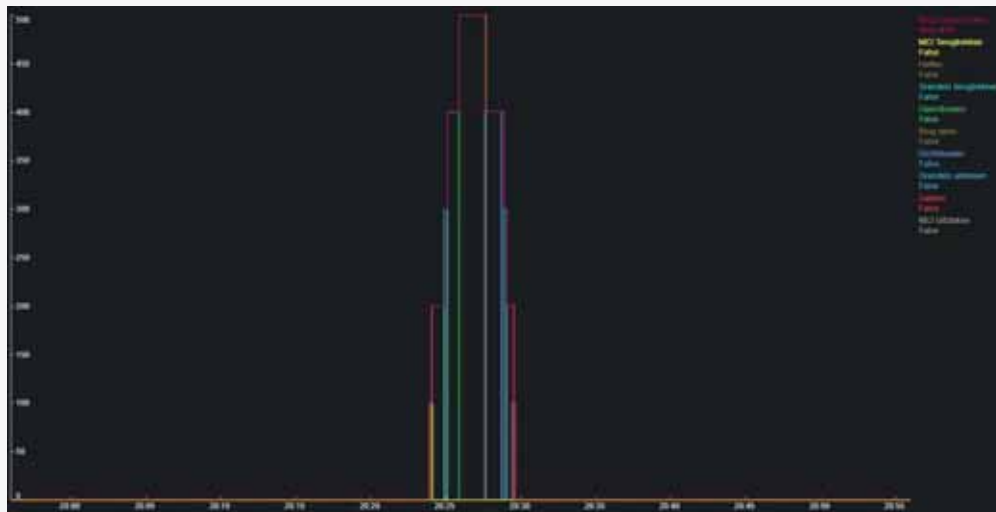
Data uit PLC ontsluiten en analyseren

HRM draaibrug, Leeuwarden

- onterechte lekdetectie-alarmen

- Uitval tijdens heffen
- Druksensor, wellicht lekkage
- 2 uur buiten dienst
  - Geen treinverkeer
  - Geen hoge scheepvaart
- Al 12x in 3 jaar
- Door monitoring en RCA bron oorzaak achterhaald: geoxideerde sensor

Voorbeeld van oplossen storing m.b.v. data

Dashboard beweegbare spoorbrug - Brugcyclus

Dashboard beweegbare spoorbrug - Trendanalyse

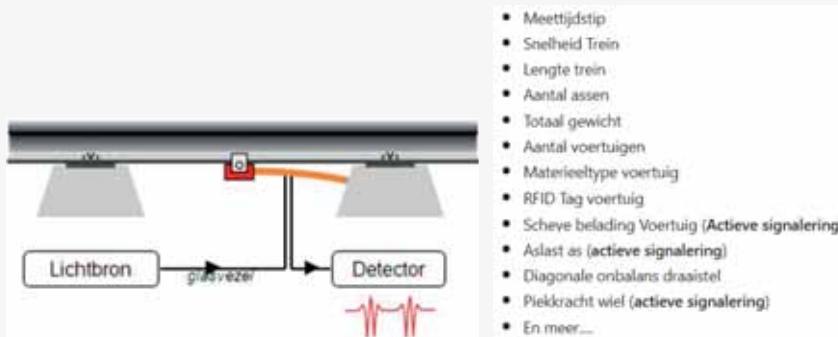
5. Levensduur van spoorbruggen

Bruggen Festival 2025

Levensduren van spoorbruggen (1)

- Pas vanaf de jaren 80 van de vorige eeuw werd er gerekend met vermoeiing.
- Rekenen met vermoeiingsbelastingsmodellen volgens de nieuwbouwnorm is conservatief (korte restlevensduren).
- Gebruik maken van data van ProRail-meetstations (Quo Vadis).

Werking ProRail-meetstation en levering data

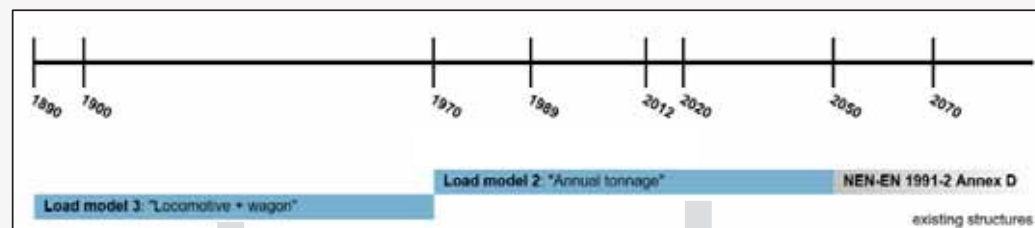

QV meetstations op 45 locaties

Levensduren van spoorbruggen (2)

- In samenwerking met TNO zijn realistische vermoeiingsbelastingsmodellen gedefinieerd.
- Daardoor aantoonbaar langere levensduren en dus uitstel vervanging.

Belastingsmodellen voor bestaande constructies

- Simpel en conservatief model
- Expert judgement
- Twee categorieën en 3 treintypen

- Gebruik gemaakt van treineigenschappen en Quo Vadis data
- Goede nauwkeurigheid
- Vier categorieën

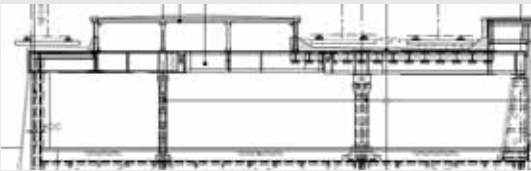
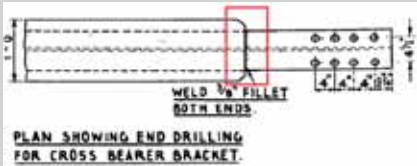
Bruggen Festival 2025

Belastingsmodel 2 - Categorieën

Levensduren van spoorbruggen (3)

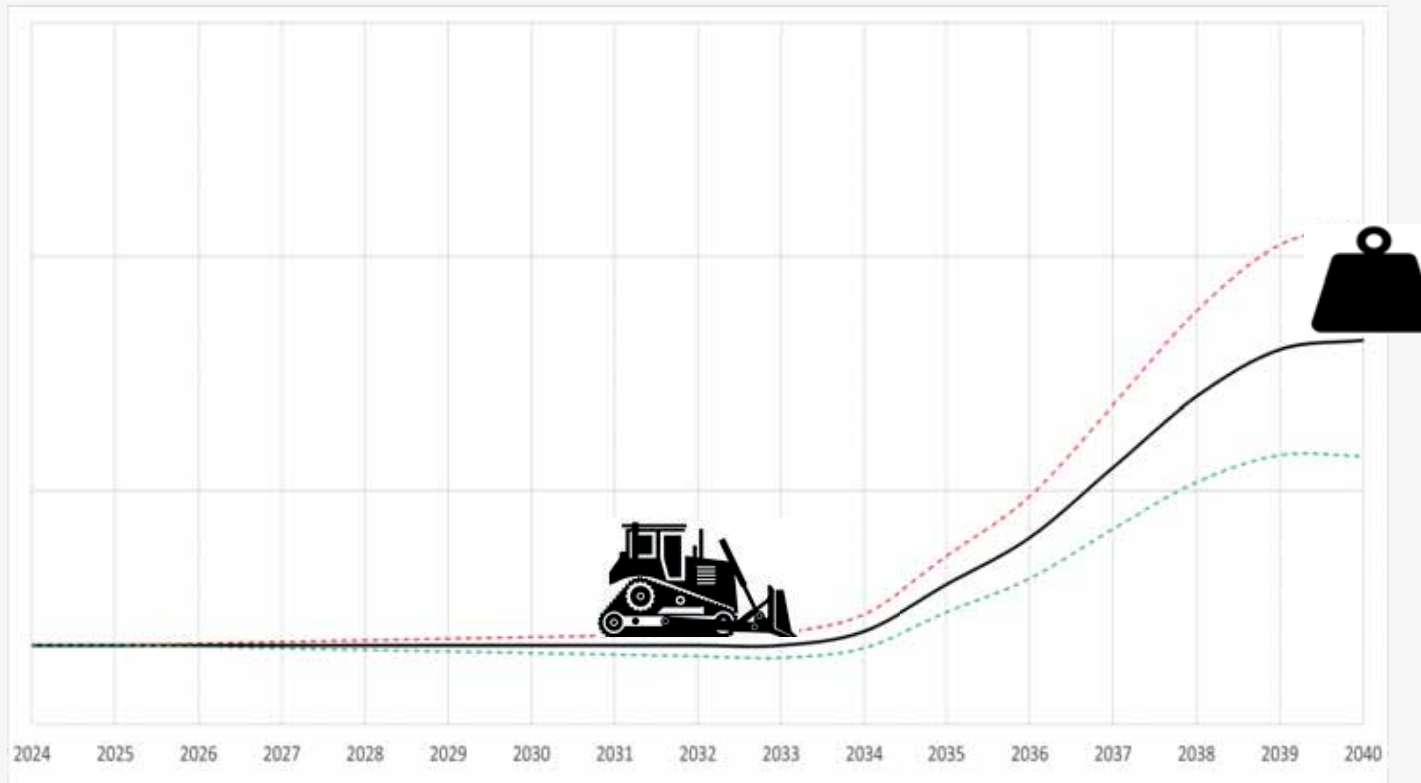
Enkele resultaten van berekeningen op levensduur

Naam brug	Bouwjaar	Afbeeldingen	Einde berekende levensduur (van het maatgevende onderdeel)
Spoorbrug zanderijvaart	1916		2074
IJ-viaduct Amsterdam Centraal	1920		2065
Callender Hamiltonbruggen Mook	1945		2052

6. Huidig inzicht van de renovatie- en vervangingsopgave

Renovatie- en vervangingsopgave

Vereenvoudigde weergave van het ProRail lange termijn vervangingsplan

- Vervanging gebaseerd op huidige inzichten einde levensduren
- Aantal rivieroverspanningen naderen einde technische levensduur vanaf 2035/2040

**Bedankt voor uw
aandacht!**

ProRail

Verbindt. Verbetert. Verduurzaamt.